

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

oponent práce

Autorka práce: Bc. Priscilla Zíková

Studijní program: Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy

Studijní plán: Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy se sdruženým studiem Učitelství hudební výchovy pro 2. stupeň základní školy a střední školy

Název práce: Možnosti standardizace a analýzy rapového textu

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Neumann, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

A. Požadované náležitosti závěrečné práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl/e	Jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Není formulován.
2. Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel.	Reprezentativní zdroje (množství a kvalita, aktuálnost), vhodně vybrány a správně citovány dle zvolené citační normy.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím apod.	Nevyhovuje.
3. Úroveň jazykového projevu	Vhodná pravopisná a stylistická úroveň.	Drobné nedostatky ve stylistice	Výraznější nedostatky, např.: časté překlepy, chyby v interpunkci a pravopise	Nevyhovuje.
4. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Není formulován.
5. Formální náležitosti (abstrakt, klíčová slova, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje.

B. Kvalita závěrečné práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem: A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje, NP = nelze posoudit

Kritérium	
------------------	--

Orientace v pojednávané problematice, v níž se odráží znalost relevantních pramenů a odborné literatury.	A	B	C	N	NP
Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení. Terminologie je korektní a jednotná.	A	B	C	N	NP
Logická struktura výkladu, návaznost jednotlivých kapitol, obsah vytváří logický celek.	A	B	C	N	NP
Funkční provázanost teoretické a empirické/praktické části, pokud mají práce tuto strukturu.	A	B	C	N	NP

Kritérium	A	B	C	N	NP
Popis metodologie: popis metod, analýzy, a/nebo zdůvodnění empirických postupů aj. ve vztahu k cílům práce.	A	B	C	N	NP
Úroveň interpretačních (interpretačně-analytických) dovedností, schopnost reflexe tématu či získaných dat.	A	B	C	N	NP
Originalita zpracování: zpracování práce svědčí o tvůrčím zaujetí autora a jeho samostatném uvažování o řešené problematice.	A	B	C	N	NP

C. Slovní hodnocení a sdělení:

Diplomová práce Priscilly Zíkové si dala za cíl prozkoumat možnosti uvažování o rapovém textu jako o svěbytném žánru zpívané poezie. V rámci české literatury jde bezesporu o průkopnický úkol bez zjevné analogie s jinou publikovanou studií (pravděpodobně částečně s výjimkou bakalářské práce Terezy Blažkové obhajované na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity). Problematika je o to složitější, že se zkoumaný materiál pohybuje na hranici tří vědních oborů – literatury, hudby a kulturních studií. Navzdory obtížnosti zadání, se autorka dokázala vyrovnat s vytyčeným úkolem na velmi solidní úrovni.

Absence vhodné a dříve vyzkoušené metody vedla autorku k tomu, že si musela sama stanovit způsob, jakým bude rapovou poezii zkoumat. Úvahy o rapové poezii nejprve zasadila do širšího historického a literárně teoretického kontextu. Vymezila žánr rapu a rapové poezie jako součást populární kultury posledních čtyřiceti let a stanovila jeho základní znaky z literárního, kulturního a rytmického hlediska. V dané souvislosti je třeba autorku pochválit za to, že pro svou následnou analýzu vytvořila v kapitolách 1 až 4 dostatečně pevnou pojmovou základnu. Celkově se na kvalitním řešení badatelského úkolu pozitivně odráží skutečnost, že autorka disponuje znalostmi z hudební teorie (bez nichž by práce tohoto typu byla realizovaná jen obtížně). Ocenění zasluhuje autorka rovněž za to, že se dokázala vyrovnat s rozsáhlým a nejednoznačným terminologickým aparátem. Neulehčil jí to rozhodně fakt, že musela kombinovat tři nekompatibilní terminologické systémy – českou literárněvědnou terminologii, hudební nauku a anglosaskou terminologii, která jí z hlediska poznání žánru rapu byla fakticky největší oporou. Nesoulad mezi významem některých termínů je patrný, např. při používání pojmu sloka (autorka se mu po většinu textu sama záměrně vyhýbá), který se v hudební a literární vědě nevztahuje vždy ke stejné entitě, a jak je patrné z práce, ani v rapové poezii není tento pojem jednoznačně aplikovatelný.

Postup, který autorka zvolila – od zasazení rapových textů do kulturněhistorických souvislostí, přes charakteristiku rapových textů prostřednictvím nástrojů literární teorie až po vlastní výzkumné úkoly, které spočívají na dvou pilířích: prozkoumání možnosti přepisu zpívaného rapového textu do podoby psané poezie a analýza typově rozdílného vzorku rapových textů spojených se zobrazením toposu Prahy. Domnívám se, že pro účely diplomové práce by plně dostačovalo řešit jen jeden s obou výzkumných úkolů. Současně je však zřejmé, že oba mají jinou povahu: navržení možností standardizovaného přepisu je úkol směřující k textologii, druhý úkol je pak jednoznačně interpretační a teprve v něm se mohou plně zužitkovat principy stanovené splněním prvního úkolu. Oba výzkumné úkoly považuji za vhodně zvolené, náležitě promyšlené a poctivě řešené. Autorka práce postupuje metodicky v předem stanoveném plánu. Výběr sledovaných kategorií považuji za nosný a odpovídající svému účelu.

Nutno podotknout, že text diplomové práce se dotýká i otázek, které přesahují žánr rapu a týkají se obecně problematiky zpívané poezie, anebo ještě obecně samotné povahy uměleckých děl. Např. na str. 44 se autorka zamýšlí, „čím je způsobeno, že některý rap přetrvá a jiný zanikne“. Odpověď na otázku trvalosti uměleckého díla a jeho odolnosti testu času ale nelze zjednodušovat na protiklad zábavnost versus myšlenková závažnost díla. Pokud jde o problematiku zpívané poezie obecně, tak podřizování podoby verše (zejména počtu slabik a rytmu) hudební složce, je jedním z jejích charakteristických vlastností, a tedy není ho možné výlučně vztahovat jen k rapu. Navzdory šíři aspektů, kterých si práce všímá, překvapivě nevěnuje příliš pozornosti (auto)stylizaci lyrického mluvčího v rapových textech (eventuálně též modelovému autorovi textů). Podle mého názoru může být právě hlubší prozkoumání tohoto jevu důležitým klíčem k porozumění autorské strategii textu a jeho významům. Stylizace lyrického mluvčího (autostylizace modelového autora) může přispět i k jiné kvalitě porozumění efektu autenticity (prožitosti), který rap v posluchači vyvolává.

Práce je psána kultivovaným jazykem. Z textu je patrné, že autorka disponuje velmi dobrými vyjadřovacími schopnostmi a že dokáže psát lehkou rukou. To jí však na některých místech textu svádí k formulační rozvolněnosti, která je charakteristická pro popularizační styl (např. na str. 22: „že může docházet k pravidelnému střídání (...), není žádným překvapením“ nebo na str. 44: „příběh, který má hlavu a patu“), jindy se zbytečně uchyluje k hovorovým nebo významově posunutým výrazům (např. na str. 107: „Většinou se neobjevily při přepisu projevu nějaké velké zádrhely.“, nebo na str. 18: „Těžko se čte abstraktní poezie nevzdělanému.“ – práce má namysli spíše nepoučeného čtenáře). Na škodu také je, že se nedaří v celém rozsahu textu práce držet jednotný styl, především úvodní kulturní vhled do historie rapu se svým narativním stylem odlišuje od dalších kapitol, které jsou výkladové (je patrné, že autorka v úvodních kapitolách byla silně ovlivněna Bradleyho studií).

Celkově hodnotím práci Priscilly Zíkové vysoce kladně, a to jak z hlediska poučeného a systematického přístupu, tak z hlediska odbornosti výkladu a úrovně provedených analýz. Z diplomové práce je patrné vysoké zaujetí autorky danou problematikou. Bylo by jistě přínosné, kdyby se výzkumu netradiční zpívané poezie, jakou představuje žánr rapových textů, věnovala i v budoucnu. Výsledky diplomové práce by bylo namísto vhodné formou publikovat.

Předložená práce splňuje veškeré požadavky kladené na tento typ prací. Shody v systému Theses.cz a Turnitin s jinými dokumenty byly zkontrolovány oponentem.

Práci doporučuji k obhajobě.

D. Otázka k obhajobě

Práce opakovaně zmiňuje reflexivní funkci rapové poezie (např. na str. 111 se uvádí, že analyzované rapové texty se snaží „přimět příjemce sdělení k sebereflexi a změně chování“). Práce však příliš neuvažuje o důležitém aspektu básnického textu, kterým je rozdílnost lyrického mluvčího a autora. Lyrický mluvčí (stejně jako modelový autor) jsou výsledkem autostylizace. Při obhajobě je proto třeba, aby autorka podala výklad o tom, jaká je charakteristická autostylizace lyrického mluvčího rapových textů a s jakou autostylizací se pracuje v analyzovaných textech v kap. 6.

V Praze dne 2. ledna 2025

Podpis